

Ötven sor

Ha azt hallom, korszerűsítés, már égnék áll a hajam. Abban a pillanatban tudom, hogy valaminek emelkedni fog az ára. Mert nálunk, ha valamit korszerűsítnek, az biztosan drágább lesz — morgolódik a szomszéd, az immár szokásossá váló újabb hírre. Mert hazánkban a

korszerűsítés és ármozgás

egyes arányban áll egymással. Például, amióta korszerű házfűtéseink megkezdtek működni, s előregyártott elemekből épülnek lakótelepeink, a lakások ára ugrásszerűen felfelé mozog. Pedig az egyszerű paraszti ész úgy állítja föl a képletet: ha sorozatban, nagy számban, egyet, kevesebb élő munka ráfordítással, gyorsan állítunk elő új terméket, akkor a fogyasztói ár lejjebb szorul. Csakhogy, a józan ész, közgazdasági elmélet és termelési gyakorlat nem mindig fedi egymást. Az eltérések nemcsak szembe szökők, de gyakran bosszantóak, mert fájdalmasan érintik pénztárcánkat, mert megzavarják közérzetünket, mert drasztikusan beleszólnak terveinkbe, íme egy példa és egy ellenpélda.

Számítógépekkel foglalkozó barátom ironiával vegyes bosszúsággal mesélte a következő történetet. Az elmúlt évben kellően nem dicsérhető döntést követően, az ország középiskoláiban megjelentek a miniszámítógépek, melyeknek segítségével a tizenéves diákok elsajátíthatnak egy társadalmilag új, szükséges és korszerű nyelvet, szemléletet. Ezekhez a számítógépekhez televíziókészüléket szükséges kapcsolni. A mintegy tízezer középiskolába kikerült számítógéphez tízezer tévékészülék is meg kellett vásárolni. darabját 6—7 ezer forintért. Fiatal műszakiak azonban felismerték, hogy felesleges ilyen „mindentudó” tévéket alkalmazni, némi átalakítással — nem szükséges hat csatorna, különböző frekvenciaváltók stb. — készülékeként két—háromezer forint megspórolható. Csakhát, tízezer készülékért a mai merev gyártási technológiát nem érdemes megbontani, s a rugalmatlanság ára, a tanulópénz 30 millió. Akkor, amikor a takarékoskodik olyan fontos szempont, így aztán nem csoda, ha a korszerű oktatás is egyre drágul. Jobban, mint amennyi feltétlenül szükséges.

Az ellenpélda: igaz, csak annyiból hazai, hogy főszereplője egyik tudományos intézményünk fiatal kutatója. Nemrégiben, letöltvén ösztöndíjas évét, egy nyugat-európai egyetem kutató-laboratóriumában, hazafelé készülődve, spórolt pénzéből megvásárolta az itthoni munkáját nagyban megkönnyítő számítógépet. Indulás előtt kiderült, hogy olyan adót is fizetett ösztöndíjából, amit neki nem kellett volna. Nem sok idő telt el, jött az értesítés: átvetheti a hazaautalt dollárakat. Gondolt egyet, kinézett, megrendelt prospektusból egy aránylag olcsó és népszerű kiskocsit. Néhány hónap, s átvetheti az autót. Az értesítésben azt is tisztelettel közlik vele, hogy miután a gyár a kocsin korszerűsítést hajtott végre olcsóbb lett, a befizetett összegből a visszatérő pénz már átvetheti. Mintha nem lenne törvényszerű, hogy minden újítás, modernizálás és korszerűsítés magasabb árat vonzan! S író tudni — még ha csupán ilyen „fehér holló”-példák nyomán is —, hogy korszerűsítés és ár, nem feltétlenül egyenesen felfelé ívelő mozgást jelentő fogalmak.

Tandi Lajos

Városszépítők közgyűlése

Tavaly december 19-én tartotta alakuló ülését a Szegedi Városszépítő Egyesület. Az alapszabály értelmében holnap, hétfőn délután fél 5-kor tartja az egyesület első közgyűlését a szegedi Móra Ferenc Múzeum dísztermében. Ezen a választmány beszámoló az alakulás óta eltelt egy esztendőben végzett munkáról, a szervezeti élet alakulásáról, az egyesület kezdeményezéseiről, programjáról, munkájáról.

Többen vannak az egyesületbe jelentkezettek között, akik még nem fizették be az évre felajánlott tagdíjait. Ők és a még jelentkezni kívánók a közgyűlés helyszínén hétfőn 4 és fél 5 között befizethetik tagdíjaikat az egyesület házipénztárába. Minden, városát szerető szegedit várnak. Az egyesület közgyűlésén viszont csak azok vehetnek részt, akik megkapták tagkönyveiket, aminek előfeltétele a tagdíjak rendezése.

Dombormű-aválás

A vásárhelyi Bethlen Gábor gimnázium panteonjában tegnap, szombaton bensőséges ünnepség keretében Péczy Attilát ábrázoló domborművet avattak. A Csongrád megyében az 1930-as években tevékenykedő népzenei kutató. Vásárhely zenei életének jelentős szervező egyénisége. Péczy Attila portréját Erdős Péter alkotta, s Kodály Zoltánné avatta fel.

Este Kodályné Péczy Sarolta dalestjét rendezték meg a vásárhelyi állami zeneiskola hangversenytermében.

A házmesterség címere

A gondnak is (legalább) két oldala van

Kezdetben vala a házmester. Aki mindig otthon volt, aki megbőrizte a csapot is, és akinél szót a csengő, ha valaki bentragadt a liftben. Aztán lett a házfelügyelő. Aki (majdnem) mindig otthon van, a vészcsengő már nem nála szól, a munkahete neki is otthonos, és akiből nincs elég...

A hatvanas években Szegeden 650 házfelügyelő volt. Házmesterlakásban laktak, a ház rendjét vigyázták. Aztán elértek a nyugdíjkorhatárt — elképesztően alacsony havi jövedelmük alapján megállapított nyugdíjjal —, és vagy csináltak tovább vagy nem. A megváltozott jogszabályok megváltoztatták körülményeiket is, ma már nem az övök a liftdíj fele, lakbért kell fizetniük, és a lakásban levő berendezési tárgyak cseréje, a költségek 50 százalékában őket terhelik. Viszont a felvonóüzemet az IKV diszpécserközpontja látja el, nincsenek tehát „odaragasztva” a házhoz. A munka, a feltételek nem vonzóak. Kiháláljék a mesterség lenne az övék?

A lakók csak azt látják, hogy esetleg hónapok óta üres a házmesterlakás, a lépcsőház koszos, az utcát nem söpri senki. Egyenesen következnek ebből, hogy szidják az ingatlankezelő vállalatot, hogy felhívják a „Csörög”-öt, hogy háborognak. Nem tudhatják — nem is kell tudniuk — mennyi erőfeszítésbe kerül az IKV

házkészítési osztályának egy ilyen helyzet megoldása.

Sokan csak a szolgálati lakás reményében jelentkeznek. Az IKV pedig nem szociális segélyintézmény, munkaeökre van szüksége. Ezért alapos környezettanulmány előzi meg a felvételt. Akinél tanács bérakása van, előnyt élvez — persze, csak ha egyébként is minden tekintetben megfelel —, hiszen szolgálati lakást kap, a régi otthonára pedig az IKV-nak egyszeri bérleti díj a lakás. Ez azért fontos, mert jelenleg 140 olyan házfelügyelő lakása van a vállalatnak, ahol még olyan — jó- vagy rosszhiszemű — bérlet él, aki már nem látja el a munkakörét. Jóhiszemű lakáshasználó akkor lesz az ember, ha házfelügyelőként nyugdíjba megy. Rosszhiszemű lakáshasználó a munkájából fegyelmi úton elbocsátott házfelügyelő válik.

Ma 354 házfelügyelője van a vállalatnak, több mint a fele főfoglalkozású, átlagosan 3700 forint jövedelemmel. De 1077 épületet látnak el. Van olyan, akinek 18 ház tartozik! És van 265 „gazdátlan” épület. Próbálkozz az IKV bérleti közösségek szervezésével is, az elmélet szerint a lakók a lakbér bizonyos százalékának elengedése fejében elvállalhatják a ház gondozását. Ez kevés helyen járt sikerrel, a felelősség elriasztotta az érdekelteket...

Mindenek azért jártam utána, mert furcsa eset tör-

tént velem. Egy hölgy jelentkezett, hogy nem akarja házfelügyelőnek alkalmazni, pedig ez mekkora segítség lenne neki. Elbeszélése meglehetősen meggyőző is volt, érdekelni kezdett, hogy egy tisztviselő mulasztása (hajlamos voltam ezt hinni) vagy valami más van az elutasítás mögött (meg kell adni az esélyt a másik oldalnak is). Nos, engem ültetett fel. Azt nem mondta el nekem, hogy tanács bérakása — némi felárral persze — leadta, így őt éven belül nemhogy nem kaphat, de igényt sem nyújthat be. És néhány más dolgot is elhallgatott. Az IKV-nál felajánlották a szembesítést a megvádoltakkal, de ezt nem vállalta...

A gondok egyik oldala tehát az, hogy a lakó azt hiszi, nem képviseli az érdeket senki. A másik oldalon az IKV próbálkozik, akar, de a nincsből nem tud házfelügyelőt varázsolni. Lakástügyben jogszabályok is kötik.

És akkor még nem beszélünk munkaerőhiányról, hozzáállásról, de a lakók kulturált vagy nem kulturált magatartásáról sem. Vagy arról, elegendő-e a városban található nyilvános WC, de ha nem, akkor is a lakóházak kapualjaiban kell-e elintézni az elintéznivalókat?

Szóval hány oldala is van egyetlen gondnak? Regős Éva

Zenei tréning

Tudósítás helyett egy vetélkedőről

Hol született Kálmán Imre? Mikor ünnepeljük az éne világnapját? Melyik zeneszerzőnk írt bolgár ritmusban táncokat? Milyen hangszereken játszik népszerű dzsesszmuzsikuskunk, Pege Aladár? Hol tanítják, alkalmazzák kitűnő eredményű hazánkban Kodály módszerét? Az idézett kérdések csupán töredékei azoknak az izgalmas feladatoknak, amelyeket péntek este sikeresen oldottak meg szegedi dolgozó fiatalok, az Ativizig ifjúsági klubjában. Mert példának okáért arra is válaszoltak, hol játszódik az Aida, a Tosca (opera részletek lejátszása alapján előbb a műveket kellett fölismerni), vagy hasonlóképp tudták, ki írta a Figaro házasságát, a Carment, ki a zeneszerzője a Bob hercegnek, a Csárdáskirálynőnek... 10 ország népzenei ismerték föl ügyesen, s az csak természetes, rögtön írták a választ: ez az Abba, most Hofi énekel, a 100 Folk Celsius muzsikál...

Ismét bebizonyosodott, milyen veszelés és hamis az az általánosítás, mely szerint a mai fiatalokat csak a könnyű, szórakoztató elfoglaltságok érdeklik. A felszínen szemlélődő valóban csak azt látja, sietnek a diszkóba, lötyögnek a monoton ritmusra, tolonganak a popkoncertekre, annál kevésbé vonzódnak a hangversenyekhez... De hogyan vallanak ők maguk?

Kazup Rozina laboráns: Természetes, hogy korsztályunkhoz a könnyű műfaj áll közelebb. En például szívesen hallgatom a rádióban nehezebben érthető műsziát. Sok múlik azon, kit, hogyan nevelnek otthon. Később pedig a társaságtól és az ember saját igényeitől függ, hogyan alakul ízlése.

Rodler László technikusk: Azt hiszem, sokan inkább szeretnék a zenét, minden műfaját. Kevés a szabad időnk. Minden fiatal, aki dolgozik, kénytelen plusz-

munkát vállalni. Fáradt, türelmetlen. A könnyebb kapcsolódást választja. De éppen ez a vetélkedő is bizonyítja, igyekszünk megtalálni az önművelés lehetőségeit, nem vagyunk igénytelenek.

Szabó Anna csomagoló: Napok óta az Operák könyvével kelektem. fekdtem. A verseny volt az ürügy, hogy a kezembe vegyem. Gondolhatod, nem a mindennapi olvasmányaim közé tartozik. Szerintem, aki itt van, ez a 35 ember, elég bizonyított: ha van lehetőségünk, élünk vele. Nem győzni jöttünk, inkább tanulni egymástól. Művelődni.

Hogy a hűskombinát, a Posta, az Ativizig, a Volán, a ruhagyár, és a „textil” színeiben versengő csanattagoknak mennyit sikerült tanulni, azt a zsűri nem mérhetné a helyezésekkel. A zenei tréning (melyet egyébiránt a Volán csapata nyert) igazi haszna nem is pontozható. Még a nyilvánosság el kívánczik: e nemes vetélkedést a KSZV és az Ativizig KISZ-bizottsága szervezte, a kérdések összeállítása Rácz Dezső érdeme. Így lesz a zene mindenkié, helyesebben így is...

— mag —

Határ menti együttműködés

Karácsonyi ajándékok — árucserével

A szépen dekorált kirakatok mellett a boltok választéka is arról tanúskodik: a kereskedelem felkészült a karácsonyi forgalomra. A külföldi árucikk is több, mint a korábbi hónapokban, a belkereskedeleme ugyanis az ország számos importlehetősége ellenére is igyekezett külföldről származó termékekkel színesíteni a karácsonyi választékot, s e cikkekért hazai árukat fizet. A szocialista országokkal immár negyedszázados hagyományai vannak a belkereskedelmi választékcserének, s az áruk mintegy 10 százalékát — főként az ajándékozásra alkalmas cikkek — évről évre az ünnepek előtti hetekben szállítják egymásnak a partnerek.

A 36 fővárosi és vidéki Centrum Áruház összesen 44 csehszlovákiai, NDK-beli, román, bolgár, lengyel és szovjet áruházzal tart rendszeres cserekapcsolatot. A legnagyobb partnerek a csehszlovák és NDK-beli vállalatok. A szocialista partnerek áruházaik készletéből ezúttal mintegy 220 millió forint értékű áru kerül közvetlenül karácsony előtt a hazai Centrum áruházaiba. Sok helyről érkezett játék, dísz tárgy, edényáru és népművészeti cikk. Néhány tőkés országbeli partner áruháza áru is kaphatók a Centrumokban, köztük osztrák pulóverek, öngyújtók, harisnyák és zoknik, valamint görög subaszőnyegek. A Centrum e termékekért főként hazai kozmetikumokkal, konfekcióárukkal, szőnyegekkal, valamint népművészeti ajándékcikkekkel

fizet, a külkereskedelmi vállalatokon keresztül. Az élelmiszerek és az élvezeti cikkek legnagyobb importőre a DELKER Vállalat, amely évről évre nagyobb mennyiségű terméket szerez be az árucserében is. Az idén karácsony előtt ilyen módon sikerült 2400 tonna spanyol narancssal és mandarinnal, valamint 300 tonna görög fügével gyarapítani a magyar üzletek választékát. Ugyancsak az ünnepek előtti kínálatot színesítik a tőkés partnerektől beszerzett italok, cigaretták és kozmetikumok, amelyekért szintén hazai élelmiszerekkel — köztük tojással, szalonnával, császárhússal — és szállítási raklapokkal fizet a magyar partner.

Csongrád megye nyolc nagykereskedelmi vállalata a magyar—jugoszláv határ menti árucserében a sok évre eredményesen működő Dél-alföldi Áruforgalmi Társaság közvetítésével vesz részt. Az ideai áruforgalom értéke eléri a 12 millió dollárt. Az év végére bakfispolóverekeket, harisnyanadrágákat, tréningruákat, sportfelszereléseket, játékokat, valamint függönyöket és szőnyegeket szereztek be partnereiktől.

Csongrádban a magyar—román határ menti és áruházi csere is jelentős, értéke idén eléri a hárommillió rubelt, mintegy 30 százalékkal meghaladva a tavalyit. A karácsony előtti hetekben pamutköztűtárak, lakástextiliák, üveg-, kerámia- és porcelán dísz tárgyak, valamint egyedi kisbútorok és garnitúrák érkeztek Romániából a Csongrád megyei üzletekbe.

Az országhatároktól és a nagyvárosoktól távolos településekre is eljutnak a választékcserében, határ menti cserében beszerzett árucikkek. Azokon a területeken, ahol a lakosság nagy része tanyákon él, az év végi ünnepek előtt a menetrend szerint közlekedő mozgóboltok az újdonságokkal is bővítiik választékukat. Sűrűsödnek a nagykereskedelmi vállalatok túrájairai is, amelyekkel a kisebb falvak üzleteit látják el ajándéktárgyakkal, déligyümölcsökkel és élvezeti cikkekkel.

Több teflon

Az Alumíniumgyárban idén több mint 400 ezer teflonbevonatú edényt készítették, zömmel a hazai piacra. A vállalat tíz évvel ezelőtt kezdte meg együttműködését az amerikai Du Pont céggel az ilyen háztartási edények előállításában.

A teflonekények választéka az utóbbi években bővült, és ma már különféle méretű lábosokat és szelet-sütőket szállít a gyár a kereskedelemnek. Rövidesen megkezdik a tűzálló üvegedények előállítását is, amelyekben például grill-csirkeket lehet sütni. A találmánál a sütőt egyszerűen meg kell fordítani, majd az üvegtáblán tálni. Az edények színskálája — fehér, szürke, fekete, piros, kék, zöld árnyalatú zománcbevonat — kielégíti a vásárlói igényeket. Korábban a teflonréteg szürke volt, jelenleg sötétebb, grafitszínű, ami sokkal tartósabb, és

nem színeződik el. E teflonekények rendkívül praktikusak, hiszen kevés zsír, olaj felhasználásával ízletes ételek főzhetők, süthetők bennük, s mivel az étel a teflonbevonatra nem ég rá, a tálak könnyen, egyszerűen tisztíthatók.

Az Alumíniumgyár a belföldi igények maradéktalan kielégítésén túl exportra is törekszik. Korábban nagyobb tételt szállítottak Jugoszláviába, az idén kisebb mennyiségben eladtak nyugat-európai cégeknek is. A vállalat intenzívebb piacutatásba kezdett, aminek eredményeként holland és belga cégek is érdeklődnek a magyar gyártmányú teflonekények iránt. Szó van arról is, hogy egyes külföldi benzinkutaknál, ahol a rendszers üzemanyag-vásárlók sokféle fogyasztási cikket vásárolhatnak kedvezményrel, a kínálatban megjelenjen majd a magyar teflonlábosok és szelet-sütők is.

Rossz minőségű termékek

A Vas megyei Közegészségügyi és Járványügyi Alomás megállapította, hogy 2

budapesti kisiparos polisztirbol készült játéka nem felel meg a szabványban előírt egészségügyi követelményeknek. Balogh Károlyné a csörgőhöz, Papp Zsigmond pedig az általa gyártott kelfeljavanszhoz zörgőként növényi magot, illetve ólomtartalmú sörétet alkalmazott. E játékok a kötelező előzetes

minőségvizsgálat nélkül kerültek forgalomba.

A Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet (MEEI) megállapította, hogy a bp-i Órá-Műszeripari Szövetkezet E-1 típusú Griff elektromos mérőcsipesze rendeltetési céljára alkalmatlan, használata balesetveszélyes. A MEEI mindkét termék biztonsági minősítő iratát visszavonta.